

Список використаної літератури

1. Дистанційне навчання з дисципліни «Внутрішня медицина» для студентів-медиків в умовах пандемії COVID-19 / Н. Г. Вірстюк, М. А. Оринчак, О. С. Човганюк, І. О. Гаман [та ін.] // Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу, 18 вер. 2020 р. : наук.-метод. конф. з міжнар. уч. : тези доп. – Івано-Франківськ, 2020. – С. 6.
2. Дистанційне навчання: можливості та проблеми в умовах карантину / В. Ф. Завізіон, І. М. Бондаренко, Д. І. Аверін, М. І. Ходжуж [та ін.] // Медичні перспективи. – 2020. – Т. 25, № 2. – С. 4-12.
3. Косовська Т. М. Дистанційне навчання – нові можливості для професійного розвитку / Т. М. Косовська // Медична освіта. – 2012. – № 4 <https://doi.org/10.11603/me.v0i4.1346>
4. Перший досвід дистанційного навчання в медичних вузах України в умовах COVID-19-карантину / М. Л. Аряев, Л. Є. Капліна, Л. І. Сеньківська, В. В. Павлова // Здоров'я дитини. – 2020. – Т. 15, № 3. – С. 195-199.
5. Сучасні інтерактивні методи в підготовці сімейного лікаря / В. М. Ждан, М. Ю. Бабаніна, Є. М. Кітура, М. В. Ткаченко [та ін.] // Вісник проблем біології і медицини. – 2019. – Вип. 3 (152). – С. 239-242.

ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА РЕАЛІЇ ВИКЛАДАННЯ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ

Черняк В.В., Дев'яткін О.Є., Нікіфоров А.Г., Мустафіна Г.М., Малік Н.І.

Українська медична стоматологічна академія

Отримання ґрунтовних знань з судової медицини здобувачами вищої медичної освіти полягають у забезпеченні в повному об'ємі виконання навчальних програм та планів. Саме тому, актуальність їх наповнення відображає не лише методичні та навчальні цілі, але й необхідність розуміння експертного значення судово-медичних досліджень. Реалії сьогодення медичної галузі, а особливо специфіка предмету вимагають ґрунтовних знань та практичного застосування їх не лише під час вивчення предмету, але в подальшому в професії. Тому, вивчення основних складових навчальної дисципліни, а також знання алгоритмів опису трупних явищ, ушкоджень, встановлення ступеня важкості у відповідності до правової регламентації при проведенні експертизи різних об'єктів, залишаються обов'язковими складовими для професії лікаря.

Ключові слова: *судова медицина, курс за вибором, технології навчання, судово-медичне дослідження, експертне значення.*

The obtaining through knowledge of forensic medicine by applicants for higher medical education is to ensure the full implementation of curricula and plans. This is why the relevance of their content reflects not only the learning objectives, but also the need to understand the expertise of forensic research. The realities of the medical industry, the specifics of the subject require thorough knowledge and practical application not only during the study, but later in the profession. Therefore, the study of the main components of the discipline, the knowledge of algorithms for description corpse phenomena, injuries, the establishing the degree of severity during the examination of various objects is remaining mandatory components for the medical profession.

Key words: *forensic medicine, elective course, learning technologies, forensic examination, expert value.*

Навчальна дисципліна «Судова медицина» вивчається у вищих медичних закладах на 4 курсі медичного та 3 курсі стоматологічного факультету. Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою. Програма дисципліни «Судова медицина. Медичне правознавство» передбачає вивчення 1 модуля «Судова медицина», що становить всього – 45 години, тобто 1,5 кредиту, які включають 24 години. З яких практичні заняття становлять 24 години: 11 тем присвячені практичним заняттям, тобто 22 години за навчальними темами та 12 заняття – підсумкове, 6 лекційних годин, а також 15 годин відведено на самостійну роботу. Адаже метою викладання модуля 1 є надання студентам – медикам комплексу сучасних знань медичного, біологічного та медико-криміналістичного характеру для вирішення питань, що виникають у практичній діяльності органів правосуддя та судочинства під час розслідування справ проти здоров'я та життя людини. Тому, основні завдання вивчення даного модуля передбачають надання знань про сучасні можливості судово-медичної експертизи та структуру судово-медичної служби, функції бюро і його підрозділів, розуміння констатації факт настання біологічної смерті людини; діагностики трупних явищ, як абсолютних ознак смерті, судово-медичного та експертного значення терміну «танатологія», опис тілесних ушкоджень згідно існуючих алгоритмів; визначення виду тілесного ушкодження та механізмів виникнення; засвоєння основних критеріїв для визначення ступеня тяжкості ушкоджень, правил та вимог, які необхідно дотримуватися при вилученні речових доказів біологічного походження та поняття про медико-криміналістичні методи (дослідження) [1].

Надання освітніх послуг здобувачам вищої медичної освіти в умовах сьогодення забезпечується завдяки виконанню та у відповідності до робочої програми дисципліни, переліку завдань та вмінь у відповідності до їх висвітлення в силабусах з дисципліни, відповідності навчальним планам. На виконання всіх регламентуючих вимог та документів у вищих медичних закладах використовуються як традиційні форми навчання, так і з року в рік впроваджуються нові інноваційні форми та методи роботи для забезпечення якісного, фундаментального рівня знань, з максимальним використанням міждисциплінарних зв'язків, забезпечення можливостей самостійного опрацювання матеріалу для підготовки до практичних занять, а також постійна активізація студентського творчого, наукового потенціалу.

Викладання дисципліни «Судова медицина», як курс за вибором має ряд особливостей та свою специфіку алгоритмів засвоєння матеріалу. На відміну від всіх попередніх морфологічних дисциплін особливість і специфічність полягає перш за все у правовій регламентації об'єктів судово-медичного дослідження (обстеження), їх різноманітності складових, походження, а також наявності необхідної, обов'язкової документації, як для дослідження так і вирішення експертних завдань.

Для вирішення всіх завдань на кафедрі постійно створюються та оновлюється методично-навчальна база

дисципліни. Крім переліку існуючих обов'язкових навчально-методичних видань, з метою кращого розуміння та засвоєння матеріалу для студентів викладачами кафедри підготовлені зразки судово-медичної документації, зокрема: «Акти судово-медичного дослідження(обстеження)», «Висновок експерта» за темами практичних занять, із врахуванням дослідження об'єктів біологічного походження, які досліджуються та підлягають вирішенню експертних завдань із різних відділів та відділень бюро судово-медичних досліджень, тобто експертної установи. Також, нові технології навчання широко використовуються в навчальному процесі. Так, наприклад, додатково для кращого розуміння предмету, використовується сценарій судового засідання за участю лікаря судово- медичного експерта. Також широке використання ілюстративного матеріалу за темами практичних занять, лекцій та демонстрація вологих препаратів та муляжів, які зібрані в музеї кафедри, з викладеними на практичних заняттях викладачем алгоритмами опису, а також послідовним закріпленням кожним студентом типового самостійного завдання забезпечує достатній рівень теоретичних знань та практичного їх застосування [3].

Активне використання ілюстративного матеріалу та обов'язкової судово-медичної документації запроваджено для чіткого розуміння експертних завдань, прав та обов'язків також лікаря-експерта, що передбачено чинним законодавством в Україні, також використовуються мультимедійні презентації, відеофільми про роботу відділень та особливості досліджень об'єктів судово-медичного дослідження, специфіку ідентифікаційних досліджень тощо. Перераховані технології навчання разом з підручниками, навчальними посібниками та рештою навчально-методичних засобів надають можливість покращити ефективність навчального процесу, а також підвищують як науковий, так і практичний інтерес до предмета. Також науково-педагогічними працівниками кафедри була розроблена анкета для студентів, яка узгоджена була з співробітниками деканату та передбачала ряд питань, що сприяли аналізу проведеної навчально-методичної роботи під час вивчення предмету [2,4].

З початком пандемії Covid-19 запроваджена змішана та дистанційна форми навчання розширила можливості використання сучасних он-лайн платформ. На кафедрі, як в минулому навчальному році так і нинішньому для проведення практичних занять використовували платформи Zoom та Googl classroom. Використані дані технології навчання виявилися дуже зручними, в першу чергу, для студентів і показали достатній рівень засвоєння та отримання знань [5].

Вся необхідна інформація для студентів представлена на сайті кафедри. Крім того, кожен студент може отримати консультацію від любого викладача за всіма темами, обґрунтування та пояснення тестових завдань.

Список використаної літератури

1. Черняк В.В. Актуальні проблеми й основні аспекти викладання судової медицини студентам вищих медичних закладів / Черняк В.В., Дев'яткін О.Є., Нікіфоров А.Г., Мустафіна Г.М. // Актуальні проблеми контролю сучасної вищої освіти медичної освіти в Україні: Матеріали навчально-науково конференції з міжнародною участю 21 березня 2019 року. – Полтава, 2019. – С.238-239.
2. Черняк В.В. Формування експертного компоненту лікарського мислення під час вивчення судової медицини / Черняк В.В. // Основні напрямки удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах: матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2015 – С.260-262.
3. Черняк В.В. Актуальні питання контролю знань студентів із судової медицини / Черняк В.В., Дев'яткін О.Є., Нікіфоров А.Г., Мустафіна Г.М. // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2018. – С.242-243.
4. Нікіфоров А.Г. Основні критерії викладання судової медицини та роль викладача при підготовці сучасного лікаря / Нікіфоров А.Г., Черняк В.В., Дев'яткін О.Є., Нікіфоров А.Г., Мустафіна Г.М. // Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу: Збірник тез науково-практичної конференції з міжнародною участю, 17 травня 2019 року– Івано-Франківськ, 2019. – С.242-243.
5. Филенко Б.М. Аналіз змісту, засобів та методів дистанційного навчання на кафедрі патологічної анатомії з секційним курсом / Б. М. Филенко, Н. В. Ройко, І. І. Старченко, О. К. Прилуцький, Т. В. Новосельцева // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19–20 листопада, 2020 р. – Полтава, 2020. – С. 390–395.

РЕАЛІЇ Й ПЕРСПЕКТИВИ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Чечотіна С.Ю., Луценко Р.В., Сидоренко А.Г., Колот Е.Г., Луценко О.А.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено особливості викладання фармакології студентам-медикам за умов дистанційної форми навчання.

Ключові слова: дистанційна форма навчання, фармакологія, студенти-медики.

The article presents the features of teaching pharmacology to medical students in terms of distance learning.

Key words: distance learning, pharmacology, medical students.

Підвищення якості професійної підготовки майбутніх лікарів відповідно до світових і загальноєвропейських стандартів задля посилення конкурентоспроможності вітчизняної вищої медичної освіти, оптимізації умов для міжнародної мобільності студентів-медиків і розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному і міжнародному ринках праці зумовлені проголошенням Україною курсу на євроінтеграцію. Саме тому в умовах стрімкого розвитку інноваційних технологій і доказової медицини, упровадження в практику роботи закладів охорони здоров'я нових методів лікування й діагностики захворювань, новітніх інформаційних і сучасних телемедичних технологій, що дають змогу працювати в єдиному професійному світовому чи європейському просторі, на часі гостро стоять питання реформування системи медичної освіти [2].

Загалом виділяють п'ять глобальних тенденцій, які, ймовірно, стануть фундаментальними в розвитку вищої